

Brüssel, 4.9.2019
COM(2019) 397 final

2019/0180 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega muudetakse määrust (EL) nr 1309/2013, mis käsitleb Globaliseerumisega
Kohanemise Euroopa Fondi (2014–2020)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Ettepaneku eesmärk on võimaldada Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondil (edaspidi „EGF“) toetada töötajaid, kes on koondatud töenäoliste majanduslike häirete tõttu, mille on põhjustanud Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi (edaspidi „Ühendkuningriik“) Euroopa Liidust väljaastumine ilma väljaastumislepinguta.

Ühendkuningriik esitas 29. märtsil 2017 Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta Euroopa Liidust välja astuda. Ühendkuningriigi taotluse alusel nõustus Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) 11. aprillil 2019¹ pikendama² ELi lepingu artikli 50 lõikes 3 sätestatud tähtaega veel kuni 31. oktoobrini 2019. Kui Ühendkuningriik väljaastumislepingut³ hiljemalt 31. oktoobriks 2019 ei ratifitseeri või ei taotle kolmandat pikendamist, millega Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) on ühehäälselt nõus, lahkeb Ühendkuningriik liidust ilma lepinguta ja temast saab kolmas riik 1. novembril 2019. Väljaastumislepingu puudumise korral avaldab väljaastumine töenäoliselt mõnele tööstus- ja teenussektorile märkimisväärselt negatiivset mõju, mille tõttu koondatakse nendes sektorites töötavaid inimesi.

EGFi eesmärk on toetada koondatud töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid, kelle tegevus on lõppenud maailma kaubanduses globaliseerumise tõttu toimunud oluliste struktuurimuutuste või üleilmse finants- ja majanduskriisi tagajärjel.

Globaliseerumise kriteeriumi kohaselt hõlmab EGFi kohaldamisala töötajate koondamisi, mis on tingitud tegevuse üleviimisest kolmandatesse riikidesse, märkimisväärselt muutusest liidu kaubavahetuses või teenuskaubanduses või liidu turuosa kiirest kahanemisest teatavas sektoris. Ettepanekus täpsustatakse, et EGFi kohaldamisala hõlmab töötajaid, kes on koondatud valdkondades, sektorites, territooriumidel või tööturgudel, mis kannatavad tõsiste majandushäirete all, mille on tinginud Ühendkuningriigi liidust väljaastumine ilma väljaastumislepinguta. Selline väljaastumine toob kaasa olulise muutuse ELi kaubandussuhetes ja siseturu struktuuris ning seega on eeldatav, et see mõjutab märkimisväärselt kaubandusstruktuuri, majanduskasvu ja tööhõivet.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormide ja muude liidu tegevuspõhimõtetega

Ettepanek on osa liidu valmisoleku ja erandolukorra plaanist, et leevendada kõige märkimisväärsmaid häireid, mida põhjustab Ühendkuningriigi liidust väljaastumine ilma väljaastumislepinguta.

¹ Euroopa Ülemkogu otsus (EL) 2019/584, ELT L 101, 11.4.2019, lk 1.

² Ühendkuningriigi taotluse alusel otsustas Euroopa Ülemkogu esimese pikendamise 22. märtsil 2019 (Euroopa Ülemkogu otsus (EL) 2019/476, ELT L 80I, 22.3.2019, lk 1).

³ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (ELT C 144I, 25.4.2019, lk 1).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise leping (edaspidi „ELi toimimise leping“), eriti selle artikli 175 kolmas lõik.

Artikli 175 kolmandas lõigus on sätestatud, et kui osutuvad vajalikuks struktuurifondide välised erimeetmed ja ilma et see piiraks liidu muu poliitika raames otsustatud abinõude kohaldamist, võivad Euroopa Parlament ja nõukogu sellised meetmed vastu võtta, tehes otsuse seadusandliku tavamenetluse kohaselt pärast konsulteerimist Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega ning Euroopa Regioonide Komiteega.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Liidu eelarvest toimuva rahastamise keskmes on meetmed, mille eesmärgi ei suuda liikmesriigid üksi piisaval määral saavutada ning mille puhul liidu sekkumine võib tuua kaasa lisaväärtust võrreldes ainult liikmesriikide tegevusega. Kui EGF-i kasutatakse selliste meetmete rahastamiseks, mille eesmärk on aidata koondatud töötajatel uut töökohta leida, siis järgitakse subsidiaarsuse põhimõtet ja luuakse Euroopa lisaväärtust.

Liikmesriikide tööturuprogrammide puhul on üldiseks tavaks toetada koondatud töötajaid ja EGF-i eesmärk ei ole neid programme asendada. Tööturule märkimisväärset mõju avaldav ootamatu restruktureerimine paneb liikmesriikide tavapäraseid programme proovile. Võttes arvesse ootamatu ulatusliku restruktureerimise mahtu ja mõju ning asjaolu, et EGF on solidaarsuse väljendus kõigis liikmesriikides ja nende vahel, on liidu tasandil parem toetust pakkuda. EGF-i toetus muudab liidu solidaarsuse erandolukordades käegakatsutavamaks nii mõjutatud töötajatele kui ka liidu kodanikele üldiselt.

EGF-i kasutuselevõtt loob lisaväärtust, sest suureneb koondatud töötajatele pakutavate teenuste üldarv ning pakutavate teenuste mitmekesisus ja intensiivsus. EGF võimaldab ka analüüsida uuenduslikke ideid, teha kindlaks parimad tavad ja ühendada need riigi toetuspaketiga. Samuti aitavad EGF-i kaasrahastatavad meetmed üldiselt parandada koondatud töötajate toetamist.

• Proportsionaalsus

Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev ettepanek selle eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Liidu ning EGF-i toetust taotlevate liikmesriikide ametiasutuste halduskoormust on piiratud sellega, mis on komisjonile vajalik oma volituste rakendamiseks liidu eelarve täitmisel. Kuna rahalist toetust antakse liikmesriigile eelarve jagatud täitmise põhimõttel, peab liikmesriik andma aru, kuidas rahalist toetust on kasutatud.

• Vahendi valik

Kuna ettepanekuga muudetakse määrust (EL) nr 1309/2013, peab vahendiks olema määrus.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

Ettepanek võetakse vastu osana erandolukorra meetmete raamistikust, et leevendada kõige märkimisväärsmaid häireid, mida põhjustab Ühendkuningriigi liidust väljaastumine ilma väljaastumislepinguta. Euroopa Komisjon analüüsis riske ja jõudis järeldusele, et käesolev

ettepanek on vajalik selleks, et tagada EGFi tulemuslik reageerimine, näitamaks üles solidaarsust töötajatega, kes on liidus koondatud Ühendkuningriigi liidust väljaastumise tulemusel, kui väljaastumine toimub ilma väljaastumislepinguta.

4. MÕJU EELARVELE

Nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määruse (EL, EURATOM) nr 1311/2013 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020) artiklis 12 on sätestatud, et EGF ei või ületada iga-aastast maksimaalset summat 150 miljonit eurot (2011. aasta hindades).

Ettepanekuga ei muudeta seda EGFi iga-aastast maksimaalset summat.

5. MUU TEAVE

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artikli 2 kavandatud muudatuses täpsustatakse, et Ühendkuningriigi liidust väljaastumine ilma väljaastumislepinguta kuulub EGFi kohaldamisalasse. Eesmärk on tagada, et EGF saab reageerida tulemuslikult, toetades töötajaid, kes on liidus koondatud Ühendkuningriigi liidust väljaastumise tõttu, kui väljaastumine toimub ilma väljaastumislepinguta.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega muudetakse määrust (EL) nr 1309/2013, mis käsitleb Globaliseerumisega
Kohanemise Euroopa Fondi (2014–2020)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 175 kolmandat lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

pärast konsulteerimist Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1927/2006⁴ loodi Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF) 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013 kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku jaoks. EGF loodi selleks, et liit saaks näidata üles oma solidaarsust töötajatega, kes on kaotanud töö maailma kaubanduses globaliseerumise tõttu toimunud oluliste struktuurimuutuste tagajärjel.
- (2) EGF-i kohaldamisala laiendati 2009. aastal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 546/2009⁵ Euroopa majanduse elavdamise kava osana, et hõlmata ka toetuse andmist töötajatele, kes on koondatud otseselt üleilmse finants- ja majanduskriisi tagajärjel.
- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1309/2013⁶ loodi EGF mitmeaastase finantsraamistiku perioodiks 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020. Sellega laiendati ka EGF-i kohaldamisala, et see ei hõlmaks üksnes koondamisi, mis on tingitud maailma kaubanduses globaliseerumise tõttu toimunud olulistest struktuurimuutustest, ja koondamisi, mis on tingitud tõsistest majandushäiretest, mille on põhjustatud üleilmse finants- ja majanduskriisi jätkumine, ning mida on käsitletud määruses (EÜ) nr 546/2009, vaid ka mis tahes uuest üleilmsest finants- ja majanduskriisist tingitud koondamisi. Lisaks muudeti määrust (EL) nr 1309/2013 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2018/1046,⁷ et kehtestada

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1927/2006 Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi loomise kohta ([ELT L 406, 30.12.2006, lk 1](#)).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta määrus (EÜ) nr 546/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1927/2006 Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi loomise kohta ([ELT L 167, 29.6.2009, lk 26](#)).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1309/2013, mis käsitleb Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (2014–2020) ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1927/2006 ([ELT L 347, 20.12.2013, lk 855](#)).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006 millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 ning muudetakse

muu hulgas eeskirjad, mis võimaldavad EGFi erandkorras hõlmata ühes piirkonnas asuvate, kuid NACE Revision 2 jao⁸ tasandil määratletud eri majandussektorites tegutsevate väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ühistootlusi, kui taotluse esitanud liikmesriik tõendab, et väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad on selles piirkonnas peamine või ainuke ettevõtlusliik.

- (4) 29. märtsil 2017 esitas Ühendkuningriik Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. Aluslepingute kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes lõpeb väljaastumislepingu jõustumise kuupäeval või lepingu puudumise korral kaks aastat pärast teate esitamist, kui Euroopa Ülemkogu ei otsusta kokkuleppel Ühendkuningriigiga ühehäälselt seda tähtaega pikendada.
- (5) Ühendkuningriigi taotluse alusel nõustus Euroopa Ülemkogu 11. aprillil 2019⁹ pikendada¹⁰ ELi lepingu artikli 50 lõikes 3 sätestatud tähtaega veel kuni 31. oktoobrini 2019. Kui Ühendkuningriik väljaastumislepingut¹¹ hiljemalt 31. oktoobriks 2019 ei ratifitseeri või ei taotle kolmandat pikendamist, millega Euroopa Ülemkogu on ühehäälselt nõus, lahkub Ühendkuningriik liidust ilma lepinguta ja temast saab kolmas riik 1. novembril 2019. Selline väljaastumine ilma lepinguta avaldab tõenäoliselt mõnele tööstus- ja teenussektorile negatiivset mõju, mille tõttu koondatakse nendes sektorites töötavaid inimesi.
- (6) Käesoleva erandolukorra määrusega tuleks muuta määrust (EL) nr 1309/2013 täpsustamaks, et koondamised, mis on tingitud Ühendkuningriigi liidust väljaastumisest ilma väljaastumislepinguta, kuuluvad EGFi kohaldamisalasse. Sellega tagatakse, et EGF saab reageerida tulemuslikult, pakkudes abi töötajatele, kes on koondatud valdkondades, sektorites, territooriumidel või tööturgudel, mis kannatavad tõsiste majandushäirete all, mille on tinginud Ühendkuningriigi liidust väljaastumine ilma väljaastumislepinguta.
- (7) Käesolev määrus peaks jõustuma võimalikult kiiresti, järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* ja seda tuleks kohaldada alates kuupäevast, mis järgneb kuupäevale, mil lõpeb aluslepingute kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes. Käesolevat määrust ei tuleks siiski kohaldada juhul, kui Ühendkuningriigiga vastavalt ELi lepingu artikli 50 lõikele 2 sõlmitud väljaastumisleping on selleks kuupäevaks jõustunud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 1309/2013 artikli 2 punkt a asendatakse järgmisega:

nõukogu määrust (EMÜ) nr 3037/90 ja teatavaid EÜ määrusi, mis käsitlevad konkreetseid statistikavaldkondi (EMPs kohaldatav tekst) ([ELT L 393, 30.12.2006, lk 1](#)).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 ([ELT L 193, 30.7.2018, lk 1](#)).

⁹ Euroopa Ülemkogu otsus (EL) 2019/584, ELT L 101, 11.4.2019, lk 1.

¹⁰ Ühendkuningriigi taotluse alusel otsustas Euroopa Ülemkogu esimese pikendamise 22. märtsil 2019 (Euroopa Ülemkogu otsus (EL) 2019/476, ELT L 80I, 22.3.2019, lk 1).

¹¹ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomiaenergiaühendusest väljaastumise leping (ELT C 144I, 25.4.2019, lk 1).

„a) töötajad, kes on koondatud, ja füüsilisest isikust ettevõtjad, kes on tegevuse lõpetanud maailma kaubanduses globaliseerumise tõttu toimunud oluliste struktuurimuutuste tagajärjel, mida eelkõige näitab märkimisväärne impordi suurenemine liitu, märkimisväärne muutus liidu kaubavahetuses või teenuskaubanduses, liidu turuosa kiire kahanemine teatavas sektoris, tegevuse üleviimine kolmandatesse riikidesse, või Ühendkuningriigi liidust väljaastumislepinguta väljaastumise tagajärjel, tingimusel et nimetatud töökohtade kaotamisel on märgatav kahjulik mõju kohalikule, piirkondlikule või riigi majandusele;“.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates järgmisest päevast pärast päeva, mil vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikele 3 lõpetatakse aluslepingute kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes.

Käesolevat määrust ei kohaldata siiski juhul, kui Ühendkuningriigiga vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikele 2 sõlmitud väljaastumisleping on jõustunud kuupäevaks, mis järgneb kuupäevale, mil lõpeb aluslepingute kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja